2023 අංක 1 දරන බද්දට දී ඇති පරිශ්‍රවල සන්තකය ආපසු ලබා ගැනීමේ පනත

සම්බන්ධයෙන් කෙටි විවරණයක්

නුවන් තාරක හීනටිගල- අතිරේක දිසා විනිසුරු,මීගමුව

පනතේ අරමුණු

- බදු ගිවිසුමක් යටතේ බද්දට දී ඇති පරිශ්‍රවල සන්තකය ආපසු ලබා ගැනීමට අදාළ කාර්ය පටිපාටිය සම්බන්ධයෙන් විධිවිධාන සැලැස්වීම
- හිඟ බදු වාරික මුදල්, සේවා ගාස්තු සහ ප්‍රමාණ කළ අලාභ අයකර ගැනීම විධිමත් කිරීම
- ඒ හා සම්බන්ධ හෝ ඊට ආනුෂංගික කරුණු සඳහා විධිවිධාන සැලැස්වීම

නඩු පැවරීම- පනතේ I වන කොටස (පනතේ 2 සිට 7 තෙක් වගන්ති)

- ❖ බදු දීමනාකරුවකු විසින් යම් පරිශ්‍රයක් බද්දට දී ඇති අවස්ථාවක දී, ඒ බදු දීමනාකරු විසින්, එම පරිශ්‍රයේ සන්තකය ආපසු ලබා ගැනීම සඳහා නඩු පැවරිය යුතු අධිකරණය වන්නේ-
- බද්දට දී ඇති පරිශ්‍රය පිහිටා ඇත්තා වූ ද
- බදු ගැනුම්කරු පදිංචිව සිටින්නා වූ ද;
- නඩු නිමිත්ත උද්ගත ව ඇත්තා වූ ද; හෝ
- බලාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත බදු ගිවිසුම සාදනු ලැබුවා වූ ද,

- ❖ අධිකරණ බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය සීමාව ඇතුළත පිහිටි අධිකරණයයි (පනතේ 2(1) වගන්තිය). පනතේ 38 වගන්තියට අනුව "අධිකරණය" යන්නෙන්, අධිකරණ බලය ඇති දිසා අධිකරණය අදහස් වේ.
- ❖ මේ පනතේ විධිවිධාන යටතේ බදු දීමනාකරුවකු විසින් නඩුවක් පවරනු ලැබිය යුත්තේ යම් පරිශ්‍රයක සන්තකය බදු ගිවිසුමක් මගින් බදු ගැනුම්කරුට බද්දට දී ඇත්නම් මිස, ඒ බද්දට දී ඇති පරිශ්‍රයේ සන්තකය ආපසු ලබා ගැනීම සඳහා හෝ 5 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තියේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති යම් සහනයක් ලබා ගැනීම සඳහාය.(පනතේ 2(2) වගන්තිය)
- ❖ පනතේ 38 වගන්තියට අනුව "බදු ගිවිසුම" යන්නෙන්,
    - මුද්දර ගාස්තු යටා පරිදි ගෙවා ඇති,

- (70 වන අධිකාරය වූ) වංචා වැළැක්වීමේ ආඥාපනතේ 2 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව යථා පරිදි ලියා අත්සන් කරන ලද,
- පරිශ්‍රයක බදු දීමනාකරුවකු සහ බදු ගැනුම්කරුවකු සම්බන්ධ වන යම් ගිවිසුමක් හෝ
- 1998 අංක 21 දරන හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීමේ පනතේ විධිවිධාන යටතේ යථා පරිදි ලියා අත්සන් කරන ලද බදු සාධන පත්‍රයක් අදහස් වේ;

❖ ඒ අනුව මෙම පනත මත නඩු පැවරීමට නීත්‍යානුකූලව ලියාපදිංචි කරන ලද බදු ගිවිසුමක් තිබිය යුතුය.

❖ බදු දීමනාකරු විසින් මේ පනත යටතේ නඩුවක් පවරනු ලැබිය හැකි හේතු වන්නේ (3 වගන්තිය)-

- බදු ගැනුම්කරු බදු ගිවිසුමෙහි කාලසීමාව කල්පිරීමේ දී; හෝ
- බදු ගිවිසුමේ සඳහන් කවර හෝ නියම, කොන්දේසි, ප්‍රතිඥා, බැඳීම් හෝ යුතුකම් බදු ගැනුම්කරු විසින් උල්ලංඝනය කිරීම හේතුවෙන් බදු ගිවිසුමේ කාලසීමාව අවසන්වීමට පෙරාතුව බදු දීමනාකරු විසින් බදු ගිවිසුම අවසන් කිරීමේ නිවේදනයක් නිකුත් කොට බදු ගිවිසුම අවසන් කිරීමේ දී (මෙම හේතුව මත පැමිණිලිකරු විසින් නඩුව ගොනු කරනු ලැබ ඇත්නම්, පැමිණිලිකරු විසින් එම කරුණු අයැදිය යුතු අතර, විත්තිකරු විසින් කරන ලද උල්ලංඝනය කිරීම බැලූ බැල්මට තහවුරු කොට ගිවිසුම කලින් අවසන් කිරීම පිළිබඳ සාධක ද ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය යුතු ය)
- බද්දට දී ඇති පරිශ්‍රය හැරයාම ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ නම් හෝ පැහැර හරින්නේ නම් හෝ අතපසු කරන්නේ නම් හෝ බද්දට දී ඇති පරිශ්‍රයේ සන්තකය ආපසු ලබා ගැනීම සඳහාය.

❖ ගොනු කරනු ලැබිය යුතු ලේඛන වන්නේ (4 වගන්තිය)-

- සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති ආකෘතියේ වූ පැමිණිල්ලක් බදු දීමනාකරු විසින් ඉදිරිපත් කිරීම මගින් නඩුවක් ගොනු කරනු ලැබිය යුතුයි
- එම පැමිණිල්ල සමඟ බදු ගැනුම්කරුගෙන් ඒ නඩුවේ විෂය වස්තුව වන බද්දට දී ඇති පරිශ්‍රයේ සන්තකය පැමිණිලිකරුට නීත්‍යානුකූලව හිමිවිය යුතු බවට වූ දිවුරුම් පත්‍රයක්
- නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය සඳහා සහ එය භාරදීම සඳහා නීතිය මගින් නියම කර ඇති අදාළ මුද්දර සමඟ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයේ කෙටුම්පතක්; සහ
- නඩුවේ එක් විත්තිකරුවකුට වඩා වැඩි විත්තිකරුවන් සංඛ්‍යාවක් සිටී නම්, එම විත්තිකරුවන් සංඛ්‍යාවට සමානව පැමිණිල්ලේ, දිවුරුම් පත්‍රයේ හා බදු ගිවිසුමේ පිටපතක් බැගින් සහ බදු දීමනාකරු විසින් විශ්වාසය තබන යම් ලේඛනයක් ද ඒ සමඟ, ගොනු කළ යුතුය.

- ❖ පැමිණිලිකරු විසින් ගොනු කළ යුතු දිවුරුම් පත්‍රය පැමිණිලිකරු විසින් ම හෝ පැමිණිලිකරු වෙනුවෙන් එවැනි දිවුරුම් පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කිරීමට නීතියෙන් යථා පරිදි බලය දෙනු ලැබූ තැනැත්තකු විසින් ගොනු කරනු ලැබිය යුතු ය.(පනතේ 4(2) වගන්තිය)
- ❖ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නිකුත් කිරීම සඳහා නඩුව පැවරීමේ දී නඩුව පැවරීමෙන් දින හතක් ඇතුළත එම නඩුව තහවුරු කිරීම සඳහා අධිකරණය විසින් පැමිණිලිකරුට අවසර ලබා දිය යුතු ය. (පනතේ 4(3) වගන්තිය)
- ❖ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නිකුත් කිරීම සඳහා අධිකරණයෙහි නඩුව තහවුරු කරනු ලබන අවස්ථාවක දී අධිකරණය විසින් සලකා බලන කරුණු (පනතේ 5(1) වගන්තිය)-
    - ඉදිරිපත් කර ඇති බදු ගිවිසුම නිසි ලෙස ලියා අත්සන් කර ඇති බවට සහ නීතිය මගින් නියම කර ඇති ආකාරයට එයට යථා පරිදි මුද්දර ගාස්තු ගෙවා ඇති බව
    - ප්‍රසිද්ධ නොතාරිස්වරයාගේ සහතිකයෙහි සඳහන් පරිදි එහි යම් වෙනස් කිරීමක්, මකා දැමීමක් හෝ අන්තර් නිවේශනයක්, ගිවිසුම ලියා අත්සන් කරන පාර්ශ්වකරුවන් විසින් එය අත්සන් කිරීමට පෙර සිදුකර ඇත්නම් මිස, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, යම් වෙනස් කිරීමක් හෝ මකා දැමීමක් හෝ අන්තර් නිවේශනයක් හේතුවෙන් එය සැකයට භාජනය නොවන බව
    - ගොනුකර ඇති දිවුරුම් පත්‍රයේ අන්තර්ගත කරුණු පැමිණිලිකරුගේ පාර්ශ්වයෙන් වූ නඩුව බැලූ බැල්මට පෙනෙන පරිදි ඔප්පු කිරීමට ප්‍රමාණවත් බව
- ❖ එකී කරුණු පිළිබඳව තෘප්ත වන්නේ නම් අධිකරණය විසින්, පැමිණිල්ලේ විස්තර කර ඇති පරිශ්‍රයේ සන්තකය ආපසු ලබා ගැනීම සඳහා පනතේ 1වන උපලේඛනයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති ආකෘතියේ වූ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයක් ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.
- ❖ ඒ සමග ලබාදිය හැකි වෙනත් සහන පනතේ 5(2) වගන්තියේ දක්වා ඇත. එනම්-

  (අ) හිඟ බදු වාරික මුදල්

  (ආ) පැමිණිලිකරුට පරිශ්‍රයේ නිරවුල් සන්තකය ආපසු ලබාදෙන තෙක් සේවා ගාස්තු ඇත්නම්, එම ගාස්තු

  (ඇ) බදු ගිවිසුම කල් පිරීමේ දිනයේ සිට හෝ බදු ගිවිසුම අවසන් කිරීම බලාත්මක වන දිනයේ සිට, පැමිණිලිකරුට පරිශ්‍රයේ නිරවුල් සන්තකය ආපසු ලබාදෙන දිනය තෙක් ප්‍රමාණ කළ අලාභ ඇත්නම්, එම අලාභ

  (ඈ) නීත්‍යානුකූල පොළී අනුපාතිකය අනුව හිඟ බදු වාරික මුදල්, සේවා ගාස්තු සහ ප්‍රමාණ කළ අලාභ මත පොලිය හෝ

  (ඉ) සුදුසු යැයි අධිකරණයට පෙනී යන පැමිණිලිකරු විසින් අයැද ඇති වෙනත් සහන ද සමඟ අධිකරණය විසින් අවසර දිය හැකි නඩු ගාස්තු.

- ❖ පනතේ 6 වගන්තියට අනුව ප්‍රමාණ කළ අලාභ තීරණය කිරීමේදී පාර්ශ්වකරුවන් විසින් බදු ගිවිසුමෙහි එකඟ වී ඇති බදු වාරික මුදල මෙන් දෙගුණයක් ඉක්මවන ප්‍රමාණ කළ අලාභ බදු

ගිවිසුමෙන් එකඟ වී තිබුණ ද අධිකරණය විසින්, බදු ගිවිසුමේ පාර්ශ්වකරුවන් විසින් බදු ගිවිසුමෙහි එකඟ වී ඇති බදු වාරික මුදල මෙන් දෙගුණයක් ඉක්මවන මුදලක් ප්‍රදානය නොකළ යුතු ය.

- ප්‍රමාණ කළ අලාභ සම්බන්ධයෙන් පාර්ශ්වකරුවන් විසින් බදු ගිවිසුමෙහි එකඟ වී නොමැති අවස්ථාවක දී, ප්‍රදානය කරනු ලැබිය හැකි ප්‍රමාණ කළ අලාභ මුදල, පාර්ශ්වකරුවන් විසින් බදු ගිවිසුමෙහි එකඟ වී ඇති බදු වාරික මුදල විය යුතු ය.
- සේවා ගාස්තුවක් ගෙවීම සඳහා නියෝග කළ යුත්තේ විත්තිකරු විසින්, සෘජුව ම පැමිණිලිකරු වෙත හෝ පැමිණිලිකරු වෙනුවෙන් වෙනත් තැනැත්තකු වෙත සේවා ගාස්තුවක් ගෙවීම සඳහා බදු ගිවිසුමෙහි එකඟ වී ඇත්නම්ය. (පනතේ 7 වගන්තිය)

<u>නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාරදීම- පනතේ **II** වන කොටස (පනතේ 8 සිට 11 තෙක් වගන්ති)</u>

- විත්තිකරු වෙත නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයක් භාරදීමේ දී අධිකරණයේ පෙනී සිටීමට සහ ස්වකීය ස්ථාවරය පිළිබඳ හේතු දැක්වීමට ඉල්ලීමක් කිරීම සඳහා විත්තිකරුවකු වෙත සාධාරණ අවස්ථාවක් ලබාදිය යුතු ය (8 (1) වගන්තිය)
- නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය විත්තිකරු වෙත සාමාන්‍යයෙන් ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් පරිශ්‍රයට හෝ දැන්වීම් භාර දීම සඳහා විත්තිකරු විසින් බදු ගිවිසුමෙහි ලිපිනයක් දී ඇත්නම්, එම ලිපිනයට භාරදෙනු ලැබිය යුතු ය (8 (2) වගන්තිය)
- නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය ඇතුළත් කිරීමේ දිනයේ සිට දින තුනකට වඩා පසු නොවන කාලසීමාවක් ඇතුළත අධිකරණයේ රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා විසින්, විත්තිකරු වෙත නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාරදීම සඳහා කටයුතු ආරම්භ කරනු ලැබිය යුතු ය (8 (3) වගන්තිය)
- පාර්ශවයකගේ ඉල්ලීම පරිදි සහ සහ අධිකරණයේ අභිමතය පරිදි, ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාරදීමට අමතරව, අධිකරණ නියෝග භාරදෙන නිලධරයකු මගින් විත්තිකරු වෙත පෞද්ගලිකව ම දෙනු ලැබීමෙන් හෝ ගෙන ගොස් භාරදීමෙන් ද නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාරදෙනු ලැබිය හැකි බවට ආඥා කරනු ලැබිය හැක (9 (1) වගන්තිය)
- අධිකරණයේ රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා විසින්, දෙවන උපලේඛනයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති ආකෘතියෙන් වූ අණපත්‍රය ද සමඟ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය අධිකරණ නියෝග භාරදෙන නිලධරයා විසින් ලබාගත් දින සිට දින දහයක් ඇතුළත එම නිලධරයා විසින් එම නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය විත්තිකරු වෙත භාරදීම සඳහා අධිකරණ නියෝග භාරදෙන නිලධරයා වෙත බලය පවරනු ලැබිය යුතු ය (9 (2) වගන්තිය)
- නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයක් එම නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නිකුත් කරනු ලබන අධිකරණයේ අධිකරණ බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය සීමාවෙන් බැහැරව භාරදීමට නියමිතව ඇති අවස්ථාවක දී, ඒ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය ඒ අධිකරණය විසින් වහාම විත්තිකරු වාසය කරන බවට විශ්වාස

කරනු ලබන අධිකරණ බල සීමාව ඇතුළත වූ අධිකරණය වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය යුතුය (9(3) වගන්තිය)

- ❖ අධිකරණයේ අධිකරණ බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය සීමාවෙන් බැහැරව ඒ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාරදීමට සහ විශේෂ අධිකරණ නියෝග භාරදෙන තැනැත්තකු ලෙස කටයුතු කිරීමට එම අධිකරණයේ අධිකරණ නියෝග භාරදෙන නිලධරයා වෙත බලය පවරනු ලැබිය හැකි අවස්ථා- (9(4) වගන්තිය)
    - අධිකරණය විසින්, ස්වකීය අභිමතය පරිදි හෝ
    - පැමිණිලිකරු විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන යම් ඉල්ලීමක් මත,
    - වාර්තා කරනු ලැබිය යුතු හේතු අනුව සහ ගාස්තු පිළිබඳ යම් කොන්දේසි මත
- ❖ දෙවන උපලේඛනයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති ආකෘතිය පරිදි නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාරදීමේ ක්‍රමය අධිකරණය වෙත දැනුම් දෙන වාර්තාවක් ද සමඟ අණපත්‍රය, අධිකරණ නියෝග භාරදෙන නිලධරයා විසින් අධිකරණය වෙත ආපසු භාරදෙනු ලැබිය යුතු ය (9(5) වගන්තිය)
- ❖ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාරදුන් බවට පිළිගැනීමක් වශයෙන් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයේ මුල් පිටපතේ විත්තිකරුගේ හෝ ඔහු වෙනුවෙන් වෙනත් යම් තැනැත්තකුගේ අත්සන හෝ මාපට ඇඟිලි සටහන හෝ ඒ දෙකම ලබා ගැනීමට උත්සාහ දැරීම අධිකරණ නියෝග භාරදෙන නිලධරයාගේ කාර්යය විය යුතු ය.
- ❖ නිසි උද්‍යෝගය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාරදීම සිදුකළ නොහැකි නම්, <u>අධිකරණයෙන් තවදුරටත් වූ විධානයක් ලබා ගැනීමෙන් තොරව</u> පරිශ්‍රයේ යම් ප්‍රකටව පෙනෙන ස්ථානයක නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය අලවනු ලැබීමට සහ ඒ භාරදීම පිළිබඳව අධිකරණයට වාර්තා කිරීමට අධිකරණ නියෝග භාරදෙන නිලධරයාට බලය තිබිය යුතු ය. ඉහත කී ආකාරයට භාරදෙන ලද නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය, විත්තිකරු වෙත යථා පරිදි පෞද්ගලිකව ම භාර දී ඇතැයි සලකනු ලැබිය යුතු ය අධිකරණයට වාර්තා කිරීමට අධිකරණ නියෝග භාරදෙන නිලධරයාට බලය තිබිය යුතු ය. ඉහත කී ආකාරයට භාරදෙන ලද නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය, විත්තිකරු වෙත යථා පරිදි පෞද්ගලිකව ම භාර දී ඇතැයි සලකනු ලැබිය යුතු ය (9(6) වගන්තිය)
- ❖ විත්තිකරු රජයේ නිලධරයකු වන අවස්ථාවක දී,. අධිකරණය විසින්, ස්වකීය අභිමතය පරිදි, නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය විත්තිකරු වෙත ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් යැවීමට අමතරව, නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය පිටපත් දෙකකින්, විත්තිකරු සේවයේ නියුක්තව සිටින කාර්යාලයේ ප්‍රධානයා වෙත ද ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය හැකි ය (10(1) වගන්තිය)
- ❖ කාර්යාලයේ ප්‍රධානයා යන්න 10(2) වගන්තියේ අර්ථ දක්වා ඇත.
- ❖ විත්තිකරු විසින් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයට විරුද්ධව පෙනී සිටීමට සහ දැක්වීමට හේතු ඇත්නම්, ඒ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා ගැනීම සඳහා ඉල්ලීමක් කරනු ලැබිය යුතු දිනය ලෙස නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයේ නිශ්චිතව දැක්විය යුතු දිනය, විත්තිකරු පදිංචි ස්ථානයේ සිට අධිකරණයට ඇති දුර සැලකිල්ලට ගෙන පහසුවෙන් නියම කරනු ලැබිය හැකි වඩාත් ම කලින් වූ දිනයක් විය යුතු ය. (11(1) වගන්තිය)

- එකී දිනය, නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයේ දිනයේ සිට සති හයක් පසු නොවන දිනයක් විය යුතු ය.
- නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයට විරුද්ධව පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා ගැනීම සඳහා ඉල්ලීමක් කිරීමට අධිකරණය විසින් විත්තිකරුට යම් වැඩිදුර කාලයක් දෙනු නොලැබිය යුතු ය (11(2) වගන්තිය).

විත්තිකරු විසින් පෙනී සිටීම සහ හේතු දැක්වීම සඳහා ඉල්ලීමක් කිරීම- පනතේ **III** වන කොටස (පනතේ 12 සිට 16 තෙක් වගන්ති)

- මේ පනත යටතේ පවරන ලද නඩුවක දී විත්තිකරු විසින් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයට විරුද්ධව පෙනී සිටීම සහ හේතු දැක්වීමට අධිකරණයෙන් ප්‍රථමයෙන් අවසරය ලබා ගත යුතු ය. (12(1) වගන්තිය
- නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයට විරුද්ධව පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා ගැනීම සඳහා ගොනු කළ යුතු ලේඛන-(12(2) වගන්තිය)
    - පෙත්සමක් මගින් ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය යුතු අතර, එය දිවුරුම් පත්‍රයක් මගින් සනාථ කරනු ලැබිය යුතු ය
    - එම පෙත්සම සහ දිවුරුම් පත්‍රය නිශ්චිතව ම පැමිණිලිකරුගේ නඩු කටයුත්ත සම්බන්ධයෙන් විය යුතුය
    - , එහි පැමිණිලිකරුගේ නඩුවට ඇති විත්තිවාචකය කුමක් ද යන්න සහ එය සනාථ කිරීම සඳහා විශ්වාසය තබන්නේ කුමන කරුණු මත ද යන්න පැහැදිලිව සහ සංක්ෂිප්තව සඳහන් විය යුතු ය.
- හේතු දැක්වීමට අධිකරණය විසින් විත්තිකරුට අවසරය ලබා දෙනු ලැබිය හැක්කේ- (12(3) වගන්තිය)
    - පෙත්සම සහ දිවුරුම් පත්‍රය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසුව, පරිශ්‍රයේ සන්තකය ආපසු ලබා ගැනීම සඳහා පැමිණිලිකරු විසින් ගොනු කරන ලද නඩුවට විරුද්ධව බැලූ බැල්මට පිළිගත හැකි විත්තිවාචකයක් එම පෙත්සමේ සහ දිවුරුම් පත්‍රයේ අන්තර්ගතයෙන් හෙළිදරව් වන බවට අධිකරණය සෑහීමට පත්වන්නේ නම්
    - ඇපයක් තැබීමට යටත්ව
- පෙත්සමේ සහ දිවුරුම් පත්‍රයේ අන්තර්ගතයෙන් බැලූ බැල්මට පිළිගත හැකි විත්තිවාචකයක් හෙළිදරව් වන බවට අධිකරණය සෑහීමට පත් නොවන්නේ නම්, අධිකරණය විසින් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරනු ලැබිය යුතු ය.(12(4) වගන්තිය)
- විත්තිකරු විසින් සැපයිය යුතු ඇපයේ ප්‍රමාණය-(13 වගන්තිය)
    - නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයෙන් අයැද ඇති සහ එහි නිශ්චිතව දක්වා ඇති, මුළු හිඟ බදු වාරික මුදල ලෙස පැමිණිලිකරුට ගෙවිය යුතු මුදලට

- එවැනි යම් හිමිකම්පෑමක් ඉදිරිපත් කර ඇත්නම්, නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයෙන් අයැද ඇති සහ එහි නිශ්චිතව දක්වා ඇති, පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා දීමේ ආඥාවේ දිනය දක්වා සේවා ගාස්තු ලෙස පැමිණිලිකරුට ගෙවිය යුතු මුළු මුදලට සහ
- නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයෙන් අයැද ඇති සහ එහි නිශ්චිතව දක්වා ඇති, බදු ගිවිසුම කල් පිරීමේ දිනයේ සිට හෝ බදු ගිවිසුම අවසන් කිරීම බලාත්මක වන දිනයේ සිට, පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා දීමේ ආඥාවේ දිනය දක්වා සහ ඒ අවසරය ලබා දීමේ දිනයේ සිට එක් අවුරුද්දක වැඩිදුර කාලසීමාවක් සඳහා ප්‍රමාණ කළ අලාභ ලෙස පැමිණිලිකරුට ගෙවිය යුතු මුළු මුදලට

  නොඅඩු මුදලක ඇපයක් සපයන ලෙස විත්තිකරුට නියම කරනු ලැබිය යුතු ය.

❖ අධිකරණය විසින් නියම කරන ලද ඇපය ඒ ආඥාව කරන ලද දින සිට සති දෙකක් ඇතුළත මුදලින් අධිකරණයේ තැන්පත් කරනු ලැබිය යුතු ය (14(1) වගන්තිය)

❖ අධිකරණයේ රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා විසින්, ඒ මුදල අධිකරණය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන පොලී උපචය වන බැංකු ගිණුමක තැන්පත් කිරීම සඳහා තැන්පතු නෝට්ටුවක් නිකුත් කිරීමට කටයුතු සැලැස්විය යුතු අතර, අධිකරණය විසින් වැඩිදුර ආඥාවක් කරනු ලබන තෙක් එම මුදල් එම ගිණුමේ තබාගත යුතු ය (14(2) වගන්තිය)

❖ අධිකරණය විසින් නියම කරන ලද ඇපය තැන්පත් කිරීම සඳහා යම් වැඩිදුර කාලසීමාවක් අධිකරණය විසින් ලබාදිය හැක්කේ සති දෙකක කාලසීමාව ඇතුළත කරනු ලබන ඉල්ලීමක් මගින් ඔහුට එම ඇපය තැන්පත් කිරීමට නොහැකි බවට අධිකරණය සෑහීමට පත්වන පරිදි ප්‍රමාණවත් හේතු දැක්වීමෙන් තහවුරු කරනු ලබන්නේ නම් පමණක්ය. (14(3) වගන්තිය)

❖ එවැනි අවස්ථාවක දී, අධිකරණය විසින් කලින් ලබා දෙන ලද කාලසීමාව අවසානයේ සිට සති දෙකක් නොඉක්ම විය යුතු වැඩිදුර කාලසීමාවක් අධිකරණය විසින් ලබා දිය හැකි ය.

❖ අධිකරණය විසින් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත්කිරීම කලහැකි අවස්ථා-(15 වගන්තිය)

- නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති දිනයේ දී පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා ගැනීම සඳහා ඉල්ලීමක් කිරීමට අපොහොසත් වන අවස්ථාවක
- පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා ගැනීම සඳහා ඉල්ලීමක් කිරීමෙන් පසුව, පරිශ්‍රයේ සන්තකය ආපසු ලබා ගැනීම සඳහා පැමිණිලිකරු විසින් ගොනු කරන ලද නඩු කටයුත්තට විරුද්ධව බැලූ බැල්මට පිළිගත හැකි විත්තිවාචකයක් හෙළිදරව් කිරීමට අපොහොසත් වී ඇති අවස්ථාවක
- 13 වන වගන්තිය යටතේ සැපයීමට ආඥා කරන ලද ඇපය, 14 වන වගන්තිය යටතේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති කාලසීමාව ඇතුළත සැපයීමට අපොහොසත් වන අවස්ථාවක

❖ එවැනි අවස්ථාවක දී, විනිශ්චයකාරවරයා විසින් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයෙහි "නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරන ලදී." යන වචනවලින් හෝ ඒ හා සමාන අර්ථය ඇති වචනවලින් පිටසනක් කර එම පිටසනට දිනය යොදා අත්සන් කරනු ලැබ් යුතු ය.

- ❖ එසේ වුව ද, නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයක් වෙන් කළ හැකි කොටස්වලින් සමන්විත වේ නම්, කොටස් වශයෙන් නිදහස් කරනු ලැබිය හැකි අතර, කොටස් වශයෙන් නියත බවට පත්කරනු ලැබිය හැකි ය.
- ❖ තවද නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පැමිණිලිකරුගේ සහ විත්තිකරුගේ කැමැත්ත මත අධිකරණය විසින් යම් ආඥාවක් කිරීමටද හැකියාව ඇත.
- ❖ ඉල්ලීමක් කිරීමට අපොහොසත් වීම හේතුකොට ගෙන නියත බවට පත් කර ඇති නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයට විරුද්ධව විත්තිකරුවකු විසින් යම් අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කළ නොහැක. (16(1) වගන්තිය)
- ❖ කෙසේවුවද එම නියත තීන්දු ප්‍රකාශය ඇතුළත් කිරීමෙන් පසු එක් වසරක් නොඉක්මවන්නා වූ කාලසීමාවක් ඇතුළත
    - එම නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය ඔහු වෙත භාරදීමෙන් පසුව අනතුරක් හෝ අභාග්‍යයක් හෝ දේව ක්‍රියාවක් හේතුවෙන් විත්තිකරු අධිකරණය ඉදිරියෙහි පෙනී සිටීමෙන් වළක්වනු ලද බව හෝ
    - එම නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය විත්තිකරු වෙත භාර නොදීමේ හේතුව මත එම නියත තීන්දු ප්‍රකාශය ඉවත් කිරීම සඳහා විත්තිකරු විසින් ඊට විරුද්ධව පෙත්සමක් සහ දිවුරුම් පත්‍රයක් මගින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ඉල්ලීමක් භාරගැනීමට අධිකරණයට බලය ඇත්තේ ය.
    - එම පෙත්සමේ හා දිවුරුම් ප්‍රකාශයේ ඉහත දක්වන ලද හේතු වලට අමතරව 12(2) වගන්තියේ දක්වා ඇති කරුණුද ඇතුළත් කළ යුතු ය. (16(2) වගන්තිය)
- ❖ පනතේ 16(3) වගන්තියට අනුව ඉහත පරිදි විත්තිකරු විසින් පෙත්සමක් සහ දිවුරුම් පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කළ පසු අධිකරණය විසින් පාර්ශ්වකරුවන්ට කරුණු කියා පෑම සඳහා අවස්ථාවක් ලබා දීමෙන් පසුව ඉල්ලීමක් කිරීමට අපොහොසත් වීම 16(1) උපවගන්තියේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති යම් හේතුවක් නිසා සිදුව ඇති බවට සහ විත්තිකරු විසින් බැලූ බැල්මට පිළිගත හැකි විත්තිවාචකයක් හෙළිදරව් කර ඇති බව අධිකරණය සෑහීමට පත් වන්නේ නම්, 13 වන වගන්තිය යටතේ සැපයිය යුතු ඇපයට යටත්ව, අධිකරණය විසින්, 13 වන වගන්තිය යටතේ සැපයිය යුතු ඇපයට යටත්ව, නියත තීන්දු ප්‍රකාශය ඉවත දමා 14 වන වගන්තියේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති කාලසීමාව ඇතුළත එම ඇපය තැන්පත් කරනු ලැබුවහොත්, මේ පනතේ විධිවිධානවලට අනුකූලව එම කාරණය නිශ්චය කිරීමට කටයුතු කර ගෙන යනු ලැබිය යුතු ය.

- ❖ අදාළ ඇපය එම කාර්යය සඳහා නිශ්චිතව දක්වා ඇති කාලසීමාව ඇතුළත සැපයීමට විත්තිකරු අපොහොසත් වුවහොත්, එවිට, අධිකරණය විසින්, නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරමින් ආඥාවක් කරනු ලැබිය යුතු ය. (16(4) වගන්තිය)

- 16(3) වගන්තියේ පරිදි අධිකරණය සෑහීමට පත් කිරීමට විත්තිකරු අපොහොසත් වූ අවස්ථාවක, අධිකරණය විසින්, ගාස්තු සහිතව විත්තිකරුගේ ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභ කරනු ලැබිය යුතු ය (16(5) වගන්තිය)

<u>පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා දීමෙන් පසු කාර්ය පටිපාටිය- පනතේ **IV** වන කොටස (පනතේ 17 සිට 21 තෙක් වගන්ති)</u>

- 12(3) වගන්තිය යටතේ හෝ 16(3) වගන්තිය යටතේ විත්තිකරුට නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයට විරුද්ධව පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා දී ඇත්තා වූ ද නියම කරන ලද ඇපය නිශ්චිතව දක්වා ඇති කාලසීමාව ඇතුළත තැන්පත් කර ඇති විටක සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ 384 වන, 385 වන, 386 වන සහ 387 වන වගන්තිවල විධිවිධාන, අවශ්‍ය වෙනස් කිරීම් සහිතව, අධිකරණය ඉදිරියේ පවත්වන නඩු කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අදාළ විය යුතු ය. (17(1) වගන්තිය)
- සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ 384 වන වගන්තියේ කාර්යය සඳහා, පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා ගැනීම සඳහා විත්තිකරු විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ඉල්ලීම විත්තිකරුගේ විරෝධතාව ලෙස ද එම ඉල්ලීම සනාථ කරමින් විත්තිකරු විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන දිවුරුම් පත්‍රය විත්තිකරුගේ දිවුරුම් පත්‍රය ලෙස ද සලකනු ලැබිය යුතු ය (17(2) වගන්තිය)
- නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නිදහස් කරමින් හෝ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරමින් පැමිණිල්ලේ කාරණය සම්බන්ධයෙන් අවසාන ආඥාව, අධිකරණය විසින්, පෙනී සිටීමට සහ හේතු දැක්වීමට අවසරය ලබා දුන් දින සිට එක් අවුරුද්දක් ඇතුළත ප්‍රකාශ කළ යුතු ය (17(3) වගන්තිය)
- අවසාන ආඥාව, "නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නිදහස් කරන ලදී." හෝ "නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරන ලදී." යන වචනවලින් හෝ ඒ හා සමාන අර්ථය ඇති වචනවලින් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයෙහි පිටසන් කර, අධිකරණයේ විනිශ්චයකාරවරයා විසින් එම පිටසනට දිනය යොදා අත්සන් කරනු ලැබිය යුතු ය (17(4) වගන්තිය)
- පැමිණිල්ල සමඟ පිටපත් ඉදිරිපත් කරන ලද්දා වූ හෝ නඩුවට පදනම් කරගෙන ඇත්තා වූ බදු ගිවිසුමේ හෝ වෙනත් ලේඛනයක මුල් පිටපත මුල් පිටපත් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අධිකරණයට ලබා දිය යුතු අතර සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ පටහැනිව කුමක් සඳහන් වුව ද, පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසුව ඒ ගිවිසුම හෝ ලේඛනය අදාළ පාර්ශ්වකරු වෙත ආපසු භාර දිය යුතු ය. (18 වගන්තිය)
- යම් වැදගත් කරුණු සිතාමතාම යටපත් කිරීමෙන් හෝ හෙළි නොකිරීමෙන් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය ලබාගෙන ඇති බව අධිකරණයට පෙනී යන අවස්ථාවක සහ එම වැදගත් කරුණු සිතාමතාම යටපත් කිරීම හෝ හෙළි නොකිරීම හේතුවෙන් නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නිදහස් කර

නඩුව නිෂ්ප්‍රභ කර ඇති අවස්ථාවක විත්තිකරු විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ඉල්ලීමක් මත, පැමිණිලිකරු විසින් වන්දි සහ ගාස්තු වශයෙන් ගෙවීම සඳහා ඒ විත්තිකරුට වැය වූ වියදම් හෝ සිදු වූ හානිය වෙනුවෙන් සාධාරණ යයි අධිකරණය විසින් සලකනු ලබන මුදලක් ප්‍රදානය කරනු ලැබිය හැකි ය (19(1) වගන්තිය)

- ❖ එවැනි ප්‍රදානයක්, මේ පනත යටතේ වන යම් තදනන්තර නඩු කටයුත්තක දී වන්දි ලබා ගැනීමේ නඩුවක් සඳහා බාධාවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක විය යුතු ය (19(2) වගන්තිය)
- ❖ එසේ වන්දි ලබා ගැනීම සඳහා ඉල්ලීමක් කරනු ලැබ ඇති අවස්ථාවක, ඒ ඉල්ලීම සම්බන්ධයෙන් තීරණයකට එළ ඹෙන තුරු, එසේ නිෂ්ප්‍රභ කරන ලද නඩුව දිගටම පවත්නා ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය (19(3) වගන්තිය)
- ❖ විත්තිකරු අධිකරණයේ පෙනී සිට පාර්ශ්වකරුවන් විසින් එකඟ විය හැකි නියම සහ කොන්දේසි මත අවස්ථාවෝචිත පරිදි, පරිශ්‍රයේ සන්තකය ආපසු භාරදීමට හෝ හිඟ බදු වාරික මුදල්, සේවා ගාස්තු සහ ප්‍රමාණ කළ අලාභ පියවීමට එකඟ වන අවස්ථාවක, අධිකරණය ඉදිරියෙහි ඒ පාර්ශ්වකරුවන් විසින් එකඟ වූ නියමවලට සහ කොන්දේසිවලට යටත්ව නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරනු ලැබිය යුතු ය (20(1) වගන්තිය)
- ❖ විත්තිකරු ඒ නියම සහ කොන්දේසි කඩවන සේ කටයුතු කරන අවස්ථාවක ඒ නියත තීන්දු ප්‍රකාශය ක්‍රියාත්මක කරවා ගැනීමට පැමිණිලිකරුට හිමිකම් තිබිය යුතු අතර එකඟ වූ නියම සහ කොන්දේසි කිසිවක් කඩවන සේ විත්තිකරු කටයුතු කරනු නොලැබුවහොත් නියත තීන්දු ප්‍රකාශය, පාර්ශ්වකරුවන් අතර වූ නඩු කටයුතු නතර කිරීමක් ලෙස ක්‍රියාත්මක විය යුතු ය (20(2) වගන්තිය)
- ❖ මේ පනතේ විධිවිධාන යටතේ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයක් නිදහස් කිරීම හෝ නඩුවක් නිෂ්ප්‍රභ කිරීම
    - සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ හෝ
    - වෙනත් යම් නීතියක අදාළ කාර්ය පටිපාටියක් යටතේ යම් උචිත නඩු නිමිත්තක් මත බදු දීමනාකරු විසින් හෝ පරිශ්‍රයේ සන්තකයට හිමිකම් ඇති වෙනත් යම් තැනැත්තකු විසින් ඒ පරිශ්‍රයේ සන්තකය ආපසු ලබා ගැනීම සඳහා පවරනු ලබන වෙනත් යම් නඩුවකට

      බාධාවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක නොවිය යුතු ය. (21) වගන්තිය)

<u>නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කිරීමෙන් පසු කාර්ය පටිපාටිය- පනතේ **V** වන කොටස (පනතේ 22 සිට 24 තෙක් වගන්ති)</u>

- ❖ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයක් නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරනු ලැබූ අවස්ථාවක දී, එය අධිකරණයේ ආඥාවකට යටත්ව, සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ 225 වන වගන්තියේ (3) වන උපවගන්තිය සහ 323 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව පිස්කල් වෙත යථා පරිදි නිකුත් කරන ලද ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ රිට් ආඥාවක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අතර <u>විත්තිකරු වෙත යම් වැඩිදුර දැන්වීමක් කිරීමෙන් තොරව, තීන්දු ප්‍රකාශය නියත කිරීමේ ආඥාව කරන ලද දින සිට දින දහහතරකට පසු එය ක්‍රියාවේ යෙදවිය යුතු ය</u> (22(1) වගන්තිය)
- ❖ 20 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි පාර්ශවයන්ගේ එකඟත්වයෙන් හැර නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරන ලද නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය ක්‍රියාවේ යෙදවීම නතර නොකළ යුතු ය (22(2) වගන්තිය)
- ❖ ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ රිට් ආඥාව, නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරන ලද දින සිට එක් අවුරුද්දකට නොවැඩි කාලසීමාවක් සඳහා වලංගු විය යුතු අතර, සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ රිට් ආඥා ක්‍රියාවේ යෙදවීම සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිතව දක්වා ඇති ආකාරයට එය ක්‍රියාවේ යෙදවීම පිස්කල්ගේ කාර්යය විය යුතු ය (22(3) වගන්තිය)
- ❖ නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් බවට පත් කරන ලද නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශයක් සම්බන්ධයෙන් අභියාචනයක් හෝ ප්‍රතිශෝධනය සඳහා වන ඉල්ලීමක් හෝ යථා තත්ත්වයට පැමිණවීම සඳහා වන ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කිරීම, ඒ නඩු කටයුත්ත නතර කරන ලෙස අභියාචන අධිකරණය විසින් ප්‍රකාශිතවම ආඥාවක් කරනු ලබන්නේ නම් මිස, ඒ නඩු කටයුත්ත නතර කිරීමට හේතුවක් නොවිය යුතු ය (22(4) වගන්තිය)
- ❖ අභියාචනයක් හෝ ඉල්ලීමක් ප්‍රකාරව ක්‍රියාවේ යෙදවීම නතර කරමින් ප්‍රකාශිතව ම ආඥාවක් කිරීමට අභියාචන අධිකරණය විසින්, එම ප්‍රධාන අභියාචනය හෝ ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභ කරනු ලැබුවහොත් ප්‍රමාණ කළ අලාභ ද ඇතුළුව 13 වන වගන්තිය යටතේ වන පැමිණිලිකරුගේ සම්පූර්ණ මුදල් හිමිකම් පෑම පියවීම සඳහා හෝ නඩුවේ සියලු අවස්ථානුගත කරුණු අනුව අභියාචන අධිකරණය විසින් සුදුසු යයි සලකනු ලබන ඉන් යම් කොටසක් පියවීම සඳහා මුදලින් ඇපයක් සැපයීමට විත්තිකරුට නියම කරනු ලැබිය යුතු ය (22(5) වගන්තිය)
- ❖ එසේ වුව ද, පැමිණිලිකරුට හෝ ඔහුගේ ලියාපදිංචි නීතිඥවරයාට ප්‍රමාණවත් දැන්වීමක් කර ඇත්නම් මිස, එවැනි කිසිදු නතර කිරීමේ ආඥාවක් නිකුත් නොකරනු ලැබිය යුතු ය.
- ❖ විරෝධය පෑම අපහාස කිරීමක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු බව 23(1) වගන්තියේ දක්වා ඇත.
- ❖ මේ පනත යටතේ රිට් ආඥාවක් ක්‍රියාවේ යොදවන අතරතුර පිස්කල්ට විරෝධය පාන හෝ බාධා කරන යම් තැනැත්තෙක් (23(2) වගන්තිය)
    - එම විරෝධය පෑම හෝ බාධා කිරීම විනිශ්චිත ණයකරු නොවන තැනැත්තකු විසින්, යම් අයිතිවාසිකමක් හෝ සම්බන්ධතාවක් ප්‍රකාරව තමා වෙනුවෙන් ම හෝ විනිශ්චිත ණයකරු නොවන වෙනත් යම් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් ඔහු එම මුළු පරිශ්‍රයේ ම

සන්තකය දරන බවට සද්භාවයෙන් හිමිකම් පෑම හේතුවෙන් සිදු වූයේ යයි අධිකරණය සෑහීමට පත්වන පරිදි ඔප්පු කරනු ලැබුවහොත් මිසත හෝ

- ඒ හිමිකම් පෑම, යම් තැනැත්තකු විසින් යම් අයිතිවාසිකමක් හෝ සම්බන්ධතාවක් ප්‍රකාරව, තමා වෙනුවෙන් ම හෝ විනිශ්චිත ණයකරු නොවන වෙනත් යම් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් ඔහු එම මුළු පරිශ්‍රයේ ම සන්තකය දරන බවට හිමිකම් ප්‍රකාශ කරමින් සිදුකර ඇති බවට අධිකරණය විසින් සොයා දැනගනු ලැබ ඇත්නම් මිස

ඒ තැනැත්තා අධිකරණයට අපහාස කිරීමේ වරද සිදු කරන්නේ ය

- ❖ අධිකරණයට අපහාස කිරීමේ වරද සඳහා දඬුවම-රුපියල් ලක්ෂ පහක් නොඉක්මවන දඩයකට හෝ අවුරුදු දෙකක් නොඉක්මවන කාලයක් සඳහා බන්ධනාගාරගත කිරීමකට හෝ ඒ දඩය සහ බන්ධනාගාරගත කිරීම යන දඬුවම් දෙකට ම
- ❖ 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහය පනතේ 303 වන වගන්තියේ විධිවිධාන ඉහත අපහාස කිරීම සඳහා වරදකරු වන අයට අදාල නොවේ. (23(3) වගන්තිය)
- ❖ වරදකරු කරනු ලැබූ තැනැත්තාට දඬුවම් නියම කිරීමට අමතරව, අධිකරණය විසින්, පැමිණිලිකාර විනිශ්චිත ණය හිමියා අදාළ පරිශ්‍රයේ නිරවුල් හා සාමකාමී සන්තකයේ පිහිටුවන ලෙසට පිස්කල් වෙත ආඥා කරනු ලැබිය යුතු ය. (23(4) වගන්තිය)
- ❖ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය විත්තිකරු වෙත හෝ ඔහුගේ නීත්‍යානුකූල නියෝජිතයා වෙත භාර දෙනු ලැබීමෙන් පසු, ඒ විත්තිකරු හෝ ඔහුගේ නීත්‍යානුකූල නියෝජිතයා විසින් කවර වූ හෝ ආකාරයකින් තුන්වන පාර්ශ්වයක් පරිශ්‍රය තුළ සන්තකයෙහි පිහිටුවනු නොලැබිය යුතු ය. එසේ කිරීම අධිකරණයට අපහාස කිරීමක් විය යුතු ය (24(1) වගන්තිය)
- ❖ නඩුව නිෂ්ප්‍රභ කරනු ලැබුවහොත් හෝ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය නිදහස් කරනු ලැබුවහොත්, මේ තහනම තවදුරටත් අදාළ නොවිය යුතු ය
- ❖ නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාර දෙන අවස්ථාවේ දී තිබූ තත්ත්වයෙන් ම පරිශ්‍රයේ යථා තත්ත්වය පවත්වාගෙන යාම විත්තිකරුගේ හෝ ඔහුගේ නීත්‍යානුකූල නියෝජිතයාගේ කාර්යය විය යුතු අතර, විත්තිකරු හෝ ඔහුගේ නීත්‍යානුකූල නියෝජිතයා විසින් අධිකරණයේ ආඥාවක් නොමැතිව පරිශ්‍රයේ යථා තත්ත්වය වෙනස් කරනු නොලැබිය යුතු ය (24(2) වගන්තිය)
- ❖ 24(3) වගන්තියට අනුව 24(1) වගන්තියේ විධිවිධාන උල්ලංඝනය කරමින්

    - යම් පරිශ්‍රයක සන්තකය සම්පූර්ණයෙන් ම හෝ අර්ධ වශයෙන් තුන්වන පාර්ශ්වයකට ලබා දී ඇති අවස්ථාවක, ඒ අන්සතු කිරීම ශූන්‍ය සහ බල රහිත විය යුතු වේ
    - ඊට කිසිදු නීතිමය බලයක් හෝ එහි කිසිදු නීතිමය ප්‍රතිඵලයක් නොතිබිය යුතු ය
    - ඒ තුන්වන පාර්ශ්වය තීන්දු ප්‍රකාශයේ පාර්ශ්වකරුවකු නොවූව ද, ඒ තුන්වන පාර්ශ්වය සහ ඔහු යටතේ පරිශ්‍රයේ සන්තකය දරන සියලු තැනැත්තන් තීන්දු ප්‍රකාශයෙන් බැඳී සිටින පාර්ශ්වකරුවකු මෙන් ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ රිට් ආඥාවෙන් පරිශ්‍රයෙන් ඉවත් කරනු ලැබීමට යටත් විය යුතු ය

- වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක පටහැනිව කුමක් සඳහන් වුව ද, 24 (1) වන උපවගන්තිය යටතේ අධිකරණයට අපහාස කිරීම සම්බන්ධයෙන් වරදකරු වන යම් තැනැත්තකු රුපියල් ලක්ෂ පහක් නොඉක්මවන දඩයකට හෝ අවුරුදු දෙකක් නොඉක්මවන කාලයක් සඳහා බන්ධනාගාරගත කිරීමකට හෝ ඒ දඩය සහ බන්ධනාගාරගත කිරීම යන දඬුවම් දෙකට ම හෝ යටත් විය යුතු ය (24(4) වගන්තිය)
- 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහය පනතේ 303 වන වගන්තියේ විධිවිධාන ඉහත අපහාස කිරීම සඳහා වරදකරු වන අයට අදාල නොවේ. (24(5) වගන්තිය)

<u>අභියාචනා- පනතේ **VI** වන කොටස (පනතේ 25(1) සිට 25(5) තෙක් වගන්ති)</u>

- පනතේ 15(අ) සහ (ආ) යටතේ හෝ 16 (4) වගන්තිය යටතේ හෝ 16 (5) වගන්තිය යටතේ හෝ 17(3) වගන්තිය යටතේ හෝ ලබාදෙන ලද ආඥාවක් මගින් අතෘප්තියට පත් යම් තැනැත්තකු විසින් සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ 754 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය හැක (25(1) වගන්තිය)
- එවැනි අභියාචනයක් ඉදිරිපත් වුවද ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ රිට් ආඥාව ක්‍රියාවේ යෙදවීම නතර කරනු නොලැබිය යුතු ය (25(2) වගන්තිය)
- නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් ඉවතලමින් අභියාචන අධිකරණය විසින් අභියාචනයක් පිළිගනු ලබන අවස්ථාවක දී සහ මේ පනතේ 22 වන වගන්තිය යටතේ රිට් ආඥාව දැනටමත් ක්‍රියාවේ යොදවනු ලැබ ඇති අවස්ථාවක දී, බදු ගිවිසුමේ වලංගු කාලසීමාව ඇතුළත අභියාචකට ස්වකීය රැකියාව හෝ ව්‍යාපාරය සඳහා පරිශ්‍රය අහිමි වීම වෙනුවෙන් අභියාචන අධිකරණය විසින් උචිත යයි සලකනු ලැබිය හැකි යම් මුදලක අලාභ ප්‍රදානය කරමින් අභියාචන අධිකරණය විසින් අභියාචකගේ වාසියට තීන්දු ප්‍රකාශයක් ඇතුළත් කළ යුතු ය. අභියාචකට පරිශ්‍රයේ නිරවුල් සන්තකය ආපසු භාර දීමට අභියාචන අධිකරණය විසින් ස්වකීය අභිමතය පරිදි ආඥා කළ හැක (25(3) වගන්තිය)
- අභියාචන අධිකරණයේ නඩු තීන්දුවේ දිනය වන විට බදු ගිවිසුම යටතේ අභියාචක වෙත පරිශ්‍රය ලබා දී ඇති බදු කාලසීමාව ඉකුත් වී ඇත්නම්, අභියාචකට සන්තකය ආපසු භාර දීමට අභියාචන අධිකරණය විසින් ආඥා නොකළ යුතු ය.
- නියත තීන්දු ප්‍රකාශයක් ඇතුළත් කිරීමට අභියාචන අධිකරණය ආඥාවක් කරනු ලබන අවස්ථාවක දී, ඒ තීන්දු ප්‍රකාශය සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව පිස්කල් වෙත යථා පරිදි නිකුත් කරන ලද ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ රිට් ආඥාවක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය. එහෙත්, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත උචිත ඉල්ලීමක් කිරීම සඳහා නීතියෙන් අවසර දී ඇති කාලසීමාව ඉකුත් වන තෙක් එය ක්‍රියාවේ යෙදවීම නතර කරනු ලැබිය යුතු ය (25(4) වගන්තිය)

- ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත ඉල්ලීමක් කිරීම සඳහා නීතියෙන් අවසර දී ඇති කාලසීමාව ඉකුත් වීමෙන් පසුව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ක්‍රියාවේ යෙදවීම නතර කරමින් ප්‍රකාශිත ආඥාවක් කර නැත්නම් රිට් ආඥාව ක්‍රියාවේ යොදවනු ලැබිය යුතු ය (25(5) වගන්තිය)

<u>විවිධ විධිවිධාන- පනතේ **VII** වන කොටස (පනතේ 26 සිට 29 තෙක් වගන්ති)</u>

- මෙම පනත මගින් විධිවිධාන සලසා නොමැති අවස්ථාවල සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ විධිවිධාන අදාළ කරගත හැක (26 වගන්තිය)
- මෙම පනතේ කාරණා සඳහා ආකෘති පත්‍ර පනතේ නිශ්චිතව දක්වා නොමැති අවස්ථාවල ඒ සඳහා ආකෘති පත්‍ර නියම කිරීමට බලය අමාත්‍යවරයාට ඇත. (27 වගන්තිය) (අමාත්‍යවරයා යනු අධිකරණ විෂය භාර අමාත්‍යවරයා බව අර්ථ නිරූපණය දක්වන 38 වගත්තියේ දක්වා ඇත)
- තීන්දු ප්‍රකාශය ක්‍රියාවේ යොදවන අවස්ථාව වන විට අයවිය යුතු නො පියවූ උපයෝගීතා බිල්පත් හෝ සේවා ගාස්තු අයකර ගැනීම ඒ අයවිය යුතු ගෙවීම් සහ ඒ අයවිය යුතු ගෙවීම් මත පනවන ලද පොලිය සහ දඩ මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා, රිට් ආඥාව ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ සහ පරිශ්‍රයේ නිරවුල් සන්තකය පැමිණිලිකරු වෙත භාර දීමේ දිනයේ සිට මාස තුනක කාලසීමාවක් ඇතුළත, පැමිණිලිකරු විසින් ඒ නොපියවීම සනාථ කිරීම සඳහා අදාළ වන ලේඛනගත සාක්ෂි මගින් තහවුරු කරනු ලබන පෙත්සමක් සහ දිවුරුම් පත්‍රයක් මගින්, එම නඩුවේ දී ම ඉල්ලීමක් කළ යුතු ය (28(1) වගන්තිය)
- එම පෙත්සම සහ දිවුරුම් පත්‍රය සහ ලේඛනගත සාක්ෂිවල අන්තර්ගත කරුණු පිළිබඳ සෑහීමට පත්වීමෙන් පසුව, අධිකරණය විසින්, විත්තිකරුට පෙනී සිටින ලෙසට සහ ආඥාවේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති මුදල පැමිණිලිකරුට ගෙවන ලෙසට අධිකරණය විසින් ආඥාවක් නොකළ යුත්තේ මන්ද යන්නට හේතු දක්වන ලෙස විධාන කරමින් ආඥාවක් කරනු ලැබිය හැකි ය. (28(2) වගන්තිය)
- නිසි විභාගයකින් පසුව අධිකරණය විසින් පරිශ්‍රයේ නිරවුල් සන්තකය පැමිණිලිකරු වෙත භාර දීමේ දක්වා අයවිය යුතු නො පියවූ උපයෝගීතා බිල්පත් හෝ සේවා ගාස්තු අයකර ගැනීම ඒ අයවිය යුතු ගෙවීම් සහ ඒ අයවිය යුතු ගෙවීම් මත පනවන ලද පොලිය සහ දඩ මුදල් සමග පැමිණිලිකරුට ගෙවන ලෙසට අධිකරණය විසින් ආඥාවක් කළ හැක (28(3) වගන්තිය)
- එම මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ විධිවිධාන අදාළ කරගත හැක (28(4) වගන්තිය)
- 28(3) වගන්තිය අනුව කරනු ලබන ආඥාවකට එරෙහිව අභියාචනා කරන විට පූර්ව කොන්දේසියක් ලෙස ගෙවීමට නියම කරන ලද සම්පූර්ණ මුදල ඇපයක් වශයෙන් අධිකරණයේ තැන්පත් කළ යුතු ය (28(5) වගන්තිය)
- පනතේ 3 වන උපලේඛනයේ පරිදි ආකෘතියෙන් විශේෂ ලේඛනයක් අධිකරණය විසින් පවත්වාගෙන යා යුතු අතර විශේෂ අංකයක් ලබා දිය යුතු ය (29 (1) වගන්තිය)

- ❖ මෙම පනත යටතේ නඩු සම්බන්ධයෙන් විශේෂ විභාග ලැයිස්තුවක් තබා ගත යුතු අතර ඒ අධිකරණයේ පටහැනි කවර රීතියක් හෝ පරිචයක් හෝ තිබුණ ද, එය නොතකා සහ නඩු විභාගයේ දිනය පිළිබඳ සාධාරණ දැන්වීමක් පාර්ශ්වකරුවන්ට ලබා දීමෙන් පසුව, ඒ නඩුවලට ඉක්මණින් සුදුස්සක් කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලැස්විය හැකි යම් දිනවල දී ඒ නඩු ඇසීමට තබන ලෙස නියම කිරීමට ඒ අධිකරණයේ විනිශ්චයකාරවරයාට බලය තිබිය යුතු ය. (29(2) වගන්තිය)

<u>සාමාන්‍ය විධිවිධාන- පනතේ **VIII** වන කොටස (පනතේ 30 සිට 39 තෙක් වගන්ති)</u>

- ❖ බුදු ගිවිසුම් වලට අදාල වෙනත් නීති මෙම පනතේ ප්‍රතිපාදන සමග අනනුකූල නොවන තාක් මෙම පනත මගින් පාලනය වන බුදු ගිවිසුම් වලට අදාල විය යුතු ය. (30 වගන්තිය)
- ❖ මෙම පනත ආරම්භ වන දිනයට පෙර ලියා අත්සන් කරන ලද බුදු ගිවිසුම් වලට මෙන්ම මෙම පනත ආරම්භ වන දිනයට පෙර කල් පිරී හෝ අවසන් කර ඇති බුදු ගිවිසුම් වලටද මෙම පනත අදාල වේ (31 වගන්තිය)
- ❖ මෙම පනත ආරම්භ වන දිනයට නඩු කටයුතු අවසන් නොවී ඇති නඩු මෙම පනත ආරම්භ වීමෙන් පසු මෙම පනත යටතේ නඩු පැවරීමට බුදු දීමනාකරුට අයිතිය ඇත (32 වගන්තිය)
- ❖ මෙම පනතේ ප්‍රතිකර්ම වෙනත් නීතිමය ප්‍රතිකර්ම වලට අමතරව විය යුතු ය. (33 වගන්තිය)
- ❖ මෙම පනත ආරම්භ වන දිනයට සහ ඉන් පසුව ලියා සහතික කරන බුදු ගිවිසුම් වලට 1972 අංක 07 දරණ ගෙවල් කුලී පනත බලනොපාන අතර මෙම පනත යටතේ නඩු පැවරීමට 1972 අංක 07 දරණ ගෙවල් කුලී පනතේ 29 වගන්තියෙන් බාධාවක් නැත (34 වගන්තිය)
- ❖ නීත්‍යානුකූල නියෝජිත පාර්ශවයක් වෙනුවෙන් සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ **XXV** යටතේ පත්කල හැකි අතර මෙම පනත යටතේ තීන්දු එම ආදේශිත පාර්ශවයට එරෙහිව බලාත්මක කළ හැක (35 වගන්තිය)
- ❖ මේ පනත යටතේ වූ වරදක් පුද්ගල මණ්ඩලයක් විසින් සිදු කරනු ලැබූ අවස්ථාවක දී
    - සංස්ථාගත මණ්ඩලයක් නම් එහි සෑම අධ්‍යක්ෂකවරයෙක්ම, කළමණාකරුවෙක්ම හෝ ලේකම්වරයෙක්ම
    - හවුල් ව්‍යාපාරයක් නම් සෑම හවුල්කරුවෙක්ම
    - සංස්ථාගත නොකරන ලද මණ්ඩලයක් නම් එහි සෑම සාමාජිකයෙක්ම

    එම වරද සිදුකල බවට සැලකිය යුතු ය. (36 වගන්තිය)
- ❖ මෙම පනත යටතේ වන නියෝග සෑදීමට අදාල ප්‍රතිපාදන පනතේ 37 වගන්තියේ දක්වා ඇත.
- ❖ පද සම්බන්ධයෙන් අර්ථ නිරූපණය 38 වගන්තියේ දක්වා ඇත.

- ❖ බදු ගැනුම්කරු" යන්නෙන්, ප්‍රසිද්ධ නොතාරිස්වරයකු ඉදිරිපිට දී යථා පරිදි ලියා අත්සන් කරන ලද, තත්කාලයේ බලපවත්නා සාධන පත්‍රයක් මගින් පරිශ්‍රයක සන්තකය ලබා ගන්නා තැනැත්තකු අදහස් වන අතර, ඔහු මිය යාමෙන් පසුව ඔහුගේ උරුමකරුවකු, පොල්මඃකරුවකු, අද්මිනිස්ත්‍රාසිකරුවකු හෝ නීත්‍යානුකූල නියෝජිතයකු ද ඊට ඇතුළත් වේ.
- ❖ බදු දීමනාකරු" යන්නෙන්, ප්‍රසිද්ධ නොතාරිස්වරයකු ඉදිරිපිට දී යථා පරිදි ලියා අත්සන් කරන ලද, තත්කාල බලපවත්නා සාධන පත්‍රයක් මගින් පරිශ්‍රයක සන්තකය පවරන තැනැත්තකු අදහස් වන අතර, ඔහු මිය යාමෙන් පසුව ඔහුගේ උරුමකරුවකු, පොල්මඃකරුවකු, අද්මිනිස්ත්‍රාසිකරුවකු හෝ නීත්‍යානුකූල නියෝජිතයකු ද ඊට ඇතුළත් වේ.
- ❖ සන්තකය" යන්නට, පරිශ්‍රයේ භෞතිකව පදිංචි වී සිටීම හෝ පරිශ්‍රයේ යතුරු රඳවා තබා ගැනීම ද ඇතුළත් වේ.
- ❖ පරිශ්‍රය" යන්නෙන්, යම් ගොඩනැගිල්ලකට හෝ ගොඩනැගිල්ලක කොටසකට සම්බන්ධ භූමිය සමඟ ඒ ගොඩනැගිල්ල හෝ ගොඩනැගිල්ලේ කොටස අදහස් වන අතර, ගොඩනැගිල්ලක් නොමැති හිස් භූමියක් හෝ තට්ටු ගොඩනැගිල්ලක කොටසක් ද ඊට ඇතුළත් වේ.
- ❖ අධිකරණ නියෝග භාරදෙන නිලධරයා" යන්නෙන්-
    - (අ) නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාරදෙනු ලැබිය යුත්තේ යම් අධිකරණයක අධිකරණ බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය සීමා ඇතුළත ද ඒ අධිකරණය විසින් පත් කරනු ලබන පිස්කල්;
    - (ආ) නයිසයි තීන්දු ප්‍රකාශය භාර දීම සඳහා අධිකරණය විසින් විශේෂ අවස්ථානුගත කරුණුවල දී විශේෂයෙන් බලය දෙන ලද වෙනත් යම් නිලධරයකු;
    - (ඇ) ග්‍රාම නිලධාරිවරයා; හෝ
    - (ඈ) පෞද්ගලික අධිකරණ නියෝග භාරදෙන තැනැත්තකු, අදහස් වේ;
- ❖ පෞද්ගලික අධිකරණ නියෝග භාරදෙන තැනැත්තා" යන්නෙන්, නීතිඥවරයකු විසින් හෝ යම් ආයතනයක් විසින් සේවයේ නියුක්ත කරන ලද්දා වූ සහ අධිකරණයේ පිස්කල් විසින් යම් ලිඛිත නීතියක් යටතේ පෞද්ගලික අධිකරණ නියෝග භාරදෙන තැනැත්තකු වශයෙන් ලියාපදිංචි කරන ලද්දා වූ තැනැත්තෙක් අදහස් වේ.